

vergeten moet worden, dat in Limburg maar zeer weinig personen lid zijn van de Ver. tot Beh. v. Nat. Mon. Laat ons hopen, dat dit, wanneer eenmaal de bezwaren door den heer v. Rummelen geuit opgeheven zijn, velen 't toch zoo sympathieke doel der Ver. financieel zullen steunen.

De vergadering draagt den secretaris op, alle moeite te doen om te trachten 't Aceraster-reintje te doen aankopen door de Ver. tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland.

Te ongeveer half negen sluit de Voorzitter de vergadering.

EQUISETUM MAXIMUM

bij Venlo.

Het deed me buitengewoon veel genoegen op 22 Oct. deze prachtige paardestaart, bekend uit Z.-Limburg, de omgeving van de Plas-molen en Oldenzaal, ook bij Venlo aan te treffen.

De plant groeit in honderden exemplaren in een moeras, dat aan den voet van 't hoofdterras ligt en dat door zijn bijzondere natheid tot nogtoe aan ontginning ontsnapt is. Die natheid is ook wel de reden, waarom de plant tot nogtoe aan mijn aandacht ontgaan is en 't is wel merkwaardig, dat 't in dit vochtige jaar mogelijk was, op platgetrapte biesen zoo-
ver in dit terreintje door te dringen.

De vindplaats vormt een schakel tusschen het Z.-Limburgsche en het N.-Limburgsche verspreidingsgebied.

Het is niet oninteressant hierbij te voegen, dat alle Nederlandsche paardestaarten om Venlo voorkomen, n.l.:

Equisetum arvense, *palustre*, *limosum*: overal.

Equisetum silvaticum, een karakterplant voor de moerassige strook aan den voet van het hoofdterras.

Equisetum hiemale: rand van het hoofdterras ten O. van Tegelen.

Equisetum variegatum: op een veld ten N. van Arcen, sinds 1925 ontgonnen. De plant is er wellicht verdwenen.

Equisetum maximum: aan den voet van het hoofdterras tusschen Tegelen en Belfeld.

23 Oct. '27.

GARJEANNE.

VERSLAG VAN 'T GEOLOGISCH GEDEELTE DER EXCURSIE NAAR BEMELLEN OP WOENSDAG 29 JUNI 1927.

Aangekomen in het holle gedeelte van den Bemeler Weg nam de Voorzitter het woord en zeide:

Toen wij dhr. van Rummelen aanzochten

om deze excursie voor het geologisch gedeelte te leiden, heert hij deze leiding op zich genomen onder de volgende voorwaarden:

Uw Bestuur zoude aan de deelnemers te voren kennis geven, dat deze excursie niet bedoeld is als propagandamiddel voor een der meeningen omtrent het ontstaan van Löss, resp. Limburgsche klei in Zuid-Limburg. Wij hebben alleen de bedoeling onze leden op de hoogte te brengen met den stand van dit vraagstuk. Dit is momenteel nog in discussie en waar zij, die een andere meening hebben dan onze leider, deze nog niet publiceerden, wenschte hij op geen enkele wijze op eventueel komende discussies vooruit te loopen. Ik verzoek dhr. van Rummelen ons thans omtrent den stand van dit vraagstuk in te lichten.

Het vraagstuk omtrent het ontstaan van „Löss”, aldus v. Rummelen, heeft sinds korten tijd wederom veler belangstelling getrokken. Dit vindt zijn oorzaak in het feit, dat nieuwe gezichtspunten over de herkomst en transport van deze stof naar voren zijn gebracht.

De algemeen gangbare theorie over het ontstaan en de samenstelling van „Löss” kan men in het kort als volgt samenvatten:

Löss is een product, bestaande uit zeer fijn kwartsstof en een klein percentage kalk en andere bijmengselen, hetwelk door den wind uitgewaaid en getransporteerd is van de eindmorainen der noordelijke ijskap, wier zuidelijk voorkomen zich hier te lande bevond van Mook tot Nijmegen.

Sommige onderzoekers, tot welke in ons land Tesch behoort, zijn de meening toegedaan, dat men „Snowdrift” als transportmiddel moet aannemen met behoud van de moraine als uitgangspunt van het materiaal.

Voor de grootste gedeelten van Europa die met Löss bedekt zijn is deze theorie, al of niet gevarieerd wat het transportmiddel betreft, wel aannemelijk.

Beschouwt men echter het voorkomen in Zuid-Limburg en het westelijk daaraan grenzend België, dan doemen tal van bezwaren op tegen de herkomst van „Löss” uit den morainerand.

Deze toch buigt vanaf Mook in noordelijke richting, terwijl de noordgrens van hetgeen men voor „Löss” moest houden zich steeds verder naar het zuiden terugtrekt, hoe verder men ze in westelijke richting vervolgt (1). De strook tusschen den rand van het voormalige lands en de noordelijke lössgrens wordt dus naar het Westen steeds breder. Geheel Noord-Brabant, Noord-Limburg en de hieraan grenzende Kempen zijn „lössvrij”. Nergens vindt men in die strook ook maar een aanwijzing dat hierover eens stofwolken joegen die millioenen M³ lösstof met zich voerden.

(1) Zie fig. 7 in F. H. van Rummelen, Glaciale Löss en Limburgsche Klei; Mededeeling No. 4, van het Geol. Bur. v. h. Ned. Mijnged. gebied.